FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	33894
Nom	Història i gestió del patrimoni artístic
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1006 - Grau en Història de l'Art	Facultat de Geografia i Història	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1006 - Grau en Història de l'Art	5 - Patrimoni Historicoartístic	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BESO ROS, ADRIAN	230 - Història de l'Art
OLIVARES TORRES, ENRIQUE	230 - Història de l'Art

RESUM

En aquesta assignatura es planteja analitzar la relació que s'estableix entre l'objecte artístic i la seua valoració social com a patrimoni a través de les diferents èpoques de la història. Quan un bé o conjunt de béns culturals rep una valoració patrimonial sorgeix llavors la necessitat de la seua gestió i conservació; aspectes que seran desenrotllats.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Coneiximents bàsics d'història de l'art.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

1006 - Grau en Història de l'Art

- Capacitat d'anàlisi i de síntesi a partir de la informació procedent dels diversos continguts de la història d'art i la seua aplicació en l'activitat professional.
- Capacitat per presentar i exposar oralment i per escrit projectes de gestió i de discussió de tots els camps d'actuació de la història de l'art.
- Desenvolupar un compromís amb els valors democràtics i la cultura de la pau en el marc de les activitats artístiques.
- Compromís amb els drets fonamentals referits a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones.
- Desenvolupar activitats que faciliten la integració de les persones amb discapacitat.
- Capacitat per treballar en equip i integració en equips multidisciplinaris amb professionals d'altres àrees de coneixement.
- Capacitat per expressar de forma oral i escrita en la llengua pròpia i almenys en una llengua estrangera.
- Capacitat per aplicar eines informàtiques i ús de les xarxes que permeten l'establiment de contactes nacionals i internacionals.
- Prendre contacte directe amb les obres artístiques mitjançant visites als monuments històrics, museus i exposicions que mostren al públic aquest tipus d'obres.
- Capacitat per dissenyar un projecte integral de gestió del bé artístic, des del seu coneixement fins a la seua explotació social.
- Valoració de la producció artística sota la perspectiva de la sostenibilitat, forjant valors i actituds que contribuïsquen al desenvolupament sostenible de l'entorn.
- Coneixement del patrimoni historicoartístic.
- Coneixement de museologia i museografia.
- Coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic, a través de l'anàlisi dels diferents llenguatges, procediments i tècniques de la producció artística al llarg de la història.
- Saber elaborar estats de la qüestió a partir de la informació procedent de la documentació relativa a les obres artístiques.
- Saber aplicar els coneixements bàsics de museologia i museografia en la gestió d'institucions museístiques.

- Saber aplicar els coneixements instrumentals aplicats a la història de l'art per interpretar i manejar gràfics, fotografies, imatge en moviment, informàtica i materials de l'obra d'art.
- Motivació per la qualitat a través d'un compromís ètic personal amb l'entorn professional.

RESULTATS D'APRENENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Aconseguir les competències bàsiques de la matèria.
Identificar, difondre, acréixer i gestionar el patrimoni cultural.
Sostindre l'adhesió de la comunitat al patrimoni.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El concepte de patrimoni cultural i la seua formació històrica.

Conceptes bàsics: bé cultural i patrimoni cultural. Història dels comportaments enfront els béns culturals. De finals del segle XVIII a principis del segle XIX: la consciència del patrimoni. El canvi social i la consciència del patrimoni nacional en el segle XIX. Aloïs Riegl i la valoració del patrimoni artístic.

2. Del patrimoni històric artístic al patrimoni cultural. Categories patrimonials.

Categories de béns mobles. Categories de béns immobles. El patrimoni cultural immaterial i les seues principals manifestacions.

3. La conservació i restauració dels béns culturals.

Larquitectura clàssica i les primeres restauracions dStern i Valladier. El monument medieval. Viollet-le-Duc i la restauració en estil. El plantejament romàntic de John Ruskin. El restauro científic: Boito i Giovanonni. La restauració urbana. La revisió conceptual de la Postguerra: Cesare Brandi i altres autors. La restauració monumental a Espanya. La investigació històric-artística aplicada a la conservació i restauració.

4. La tutela del patrimoni. Normativa i legislació.

Principals institucions internacionals. Tipologies documentals. La carta dAtenes de 1931. La carta de Venècia de 1964. La carta del Restauro de 1972. La carta de Toledo de 1986. Altres documents internacionals. Les primeres legislacions sobre patrimoni cultural a Espanya. La Llei de patrimoni de 1933. La legislació durant el franquisme. El marc legal del patrimoni cultural en lestat democràtic.

5. La difusió del patrimoni cultural. Oportunitats i perills.

La presentació dels béns culturals. El turisme cultural: concepte de turisme cultural i evolució històrica. El patrimoni cultural com a recurs turístic. Evolució del turisme patrimonial a Espanya. Els perills de la sobreexplotació.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	5,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

Classes lectives:

Classes teòriques: Exposició en l'aula, per part del professor, dels continguts teòrics de les assignatures, amb la participació de l'estudiant.

Classes pràctiques: Pràctiques desenrotllades en l'aula, amb participació de l'estudiant, per a aconseguir una relació efectiva entre els coneixements teòrics adquirits i la seua aplicació pràctica: descripció, anàlisi i interpretació de les manifestacions artístiques, estudi de casos, aplicació de la terminologia específica, anàlisi de bibliografia i fonts...

Realització de seminaris/ activitats complementàries:

Pràctiques desenrotllades en l'aula, amb participació de l'estudiant, per a aconseguir una relació efectiva entre els coneixements teòrics adquirits i la seua aplicació pràctica.

Discussió de temes concrets inclosos en els continguts de les assignatures. Intercanvi d'idees entre els estudiants i les persones que dirigeixen el tema proposat. Assistència a conferències, visita a museus, col·leccions, conjunts monumentals, tallers, galeries d'art, arxius, etc.

Tutoria programada i/o no programada:

Entrevista personal i/o en grup, programada i/o no programada, on el professor dirigeix el procés d'aprenentatge autònom de l'estudiant i la solució de problemes.

Realització de proves d'avaluació:

Realització de la prova d'avaluació escrita, controls de lectura i memòries previstes en l'apartat anterior.

AVALUACIÓ

PROVA ESCRITA 60%

CONTROL DE LECTURES/MEMÒRIA D'ACTIVITATS 20%

TREBALL PRÀCTIC INDIVIDUAL I/O EN GRUP 20%

Es requerirà obtenir almenys el 50% de la nota de la prova escrita per a superar l'assignatura; és a dir, almenys un 5 sobre 10.

A la segona convocatòria no es repeteix cap tipus de treball ni control de lectures, sols es realitza l'examen.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BALLART HERNÁNDEZ, Josep; JUAN I TRESSERAS, Jordi, Gestión del patrimonio cultural. Barcelona, Ariel, 2001.
- CASTILLO RUIZ, José, Los límites del patrimonio cultural. Principios para transitar por el desorden patrimonial. Madrid, Cátedra, 2022.
- GARCÍA CUETOS, María Pilar, El patrimonio cultural: conceptos básicos, Zaragoza, Prensas Universitarias de Zaragoza, 2012.

- GONZÁLEZ-VARAS IBÁÑEZ, Ignacio, Conservación del patrimonio cultural : teoría, historia, principios y normas, Madrid, Cátedra, 2018. Segunda edición revisada y aumentada.
- GONZÁLEZ-VARAS IBÁÑEZ, Ignacio, Patrimonio cultural: conceptos, debates y problemas. Madrid, Cátedra, 2015.
- HERNÁNDEZ MARTÍNEZ, Ascensión, El patrimonio cultural: la memoria recuperada, Gijón, Trea, 2002.
- LÓPEZ TRUJILLO, Miguel Ángel, Patrimonio: la lucha por los bienes culturales espanyoles (1500-1939). Gijón, Trea, 2006.
- QUEROL, Ángeles, Manual de gestión del patrimonio cultural, Madrid, Akal, 2020. Segunda edición revisada y aumentada.
- TUGORES, Francesca; PLANAS, Rosa, Introducción al patrimonio cultural, Gijón, Trea, 2006.

Complementàries

- CARRIÓN GÚTIEZ, A. coord., Planes nacionales de Patrimonio Cultural, Madrid, Secretaría General Técnica. Centro de Publicaciones. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2015. Disponible en: https://ir.uv.es/kmP71o0
- CHOAI, Françoise, Alegoría del patrimonio, Barcelona, Gustavo Gili, 2007.
- GANAU CASAS, J.: La protección de los monumentos arquitectónicos en España y Cataluña 1844-1936: legislación, organización, inventario, Lleida, 1999.
- GARCÍA MORALES, María Victoria; SOTO CABA, Victoria; MARTÍNEZ PINO, Joaquín, El estudio del Patrimonio Cultural, Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces, 2017.
- HERNÁNDEZ MARTÍNEZ, ASCENSIÓN,: Documentos para la historia de la restauración. Universidad de Zaragoza, 1999.
- MACARRÓN MIGUEL, Ana María, Historia de la conservación y la restauración desde la Antigüedad hasta finales del siglo XIX, Madrid, Tecnos, 2013.
- MACARRÓN MIGUEL, Ana María, La conservación y la restauración en el siglo XX, Madrid, Tecnos, 2004.
- MACARRÓN MIGUEL, Ana María; CALVO MANUEL, Ana María; GIL MACARRÓN, Rita, Criterios y normativas en la conservación y restauración del patrimonio cultural y natural, Madrid, Síntesis, 2019.
- MARTÍNEZ JUSTICIA, Mª José, Antología de textos sobre restauración. Selección, traducción y estudio crítico, Universidad de Jaén, 1996.
- MUÑOZ COSME, Antonio, La conservación del patrimonio arquitectónico español, Madrid, Ministerio de Cultura, 1989.
- NAVASCUÉS PALACIO, Pedro, La restauración monumental como proceso histórico: el caso español, 1850-1950, Curso de mecánica y tecnología de los edificios, Madrid, COAM, 1987, p. 285-329.

- TILDEN, Freeman, La Interpretación de nuestro Patrimonio, Pamplona, Asociación para la interpretación del Patrimonio, 2006.
- GONZÁLEZ VARAS, Ignacio. El culto a la memoria. Ética y estética. Madrid, Cátedra, 2023.

- JEREZ MOLINER, Felipe (dir): El patrimoni artístic ValenciàLa tasca del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de València en els últims 35 anys. València: Universitat de València, 2020.